

'สกดสี่' สวดยละมุนย้อมพื้นผ้า สักกาศี 'วัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร'

สี สวดยจากธรรมชาติมีหลากหลายสีซึ่งโดยหลักได้จากพืช สัตว์และแร่ธาตุ สำหรับสีละมุน สีสวดยจาก "พืช" นอกจากนำมาใช้กับอาหาร ใช้ในงานจิตรกรรม ยังนำมาเป็น สีย้อมเพิ่มความงาม สร้างเอกลักษณ์ให้กับพื้นผ้า ...

สีจากพืชสามารถสกัดได้จากหลายส่วนของพืชไม่ว่าจะเป็นใบ ผลไม้ เปลือกไม้หรือรากไม้ ฯลฯ โดยนำมาใช้ประโยชน์ กันมายาวนาน **อาจารย์ณัทพร ยศยิ่งยง** คณบดีคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ ให้ความรู้ถึงเหตุผลที่สวดยจากธรรมชาติ การสกดสี่จาก วัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร เพิ่มการใช้ประโยชน์ เพิ่มความหลากหลาย สีย้อมผ้าเป็นมิตร ต่อสิ่งแวดล้อมว่าในกลุ่มของพืชสามารถนำมาสกดสี่ได้หลายชนิด

จากที่กล่าวที่ศึกษานำพืชผักในครัวนำมา สกดสี่ โดยต่อมาวิจัยวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร ศึกษา สีจากมะพร้าวและใบกล้วย ทั้งนี้พบว่า ส่วนมะพร้าวมีเวิล ชยะที่เกิดจากส่วนของเปลือก มะพร้าวทั้งเปลือกมะพร้าวอ่อนและเปลือกมะพร้าวแก่ มีอยู่มาก แม้จะนำไปใช้ประโยชน์อื่น ๆ แล้วก็ตาม

"จากการทดลองพบว่าเปลือกมะพร้าวนำมาสกดสี่ นำมาย้อมผ้า ย้อมเส้นด้ายทั้งจากเส้นฝ้าย เส้นไหมได้ วิจัย ศึกษาต่อเนื่องเพื่อให้สีที่ได้จากของเหลือใช้ทางการเกษตร เกิดประโยชน์ และสิ่งเหล่านี้อาจเป็นจุดเริ่มต้นดูแลรักษา สิ่งแวดล้อมในชุมชน นอกจากนี้ศึกษา กล้วย และลำไย โดย ใบลำไยก็สามารถนำมาสกดสี่ได้เช่นกัน โดยนอกจากประโยชน์ จากผล ใบที่หล่นร่วงหรือแม้แต่การตัดแต่งกิ่ง สิ่งเหลือใช้ เหล่านี้ไม่ว่าจะเป็นเปลือก กิ่ง ใบ สามารถนำมาสกดสี่เป็นสีได้ ทั้งหมด"

คณบดีคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ อาจารย์ณัทพร เล่าย้อนการวิจัย สกดสี่จากเปลือกมะพร้าวและใบกล้วยเพิ่ม อีกว่า จากที่นำสิ่งเหล่านี้มาทดลองศึกษา สิ่งนี้จะเป็นนวัตกรรมใหม่ ให้กับชุมชนโดยทำให้เห็นว่า ของเหลือใช้ทางการเกษตรสิ่ง เหล่านี้สามารถนำมาทำให้เกิดประโยชน์ได้ สร้างงานสร้าง รายได้ ซึ่งปัจจุบันมีกลุ่มที่มองเห็นประโยชน์เหล่านี้แล้วนำกลับมาสร้างสรรค์ โดยที่ผ่านมาทางคณะได้เผยแพร่ความรู้ด้านนี้ ให้กับชุมชน"

ในส่วนของ เปลือกมะพร้าวอ่อน หากนำเข้าสู่

กระบวนการต้มสก็ดสี จะได้สีที่สดมากเป็นส้อมชมพูนิด ๆ และเวลาที่นำมาย้อมเป็นผืนผ้าจะนำความรู้ นำทักษะการมัด ลวดลายเพิ่มเข้าไป เกิดเป็นผืนผ้า ที่มีลวดลาย ส่วนถ้านำไปย้อม เส้นด้าย สามารถย้อมได้ทั้งเส้น ผ้ายและเส้นไหม โดยเมื่อนำไปทอ จะได้สีเส้นของผืนผ้าสวยงาม ใช้ ประโยชน์ได้หลากหลายชิ้น

เลือกมะพร้าวแก่ สีที่ได้ จะเป็น โทนสีเหลืองทอง ให้สี ละมุนตา และด้วยที่มีการนำเปลือก มะพร้าวไปเผาเพื่อใช้ประโยชน์ อยู่แล้วจึงนำส่วนนี้มาทดลองต่อ โดยการทดลองเผาเปลือกบางส่วน

เผาประมาณห้าสิบเปอร์เซ็นต์ เมื่อ นำมาต้มสก็ดสีจะได้ สีสน้ำตาล

เข้มขึ้น หรือถ้าเผาจนเป็นถ่าน หลังจากนำไปบดและเข้าสู่ กระบวนการย้อมสีจะได้ สีเทา สีส้มเทาไล่เฉดสี ซึ่งจะเห็นว่า ไม่จำเป็นต้องเผากำจัดขยะเพียงอย่างเดียว แต่สามารถนำวิธีการนี้ นำกลับมาสร้างสรรค์ สร้างมูลค่า สร้างงานชิ้นใหม่ ๆ ให้เป็นนวัตกรรม ของวิถีชีวิตใหม่ เกิดเป็นผลงานที่หลากหลายเพิ่มขึ้นได้

นอกจากสีย้อมจากมะพร้าวในการวิจัย นำยางกล้วยมา ใช้ประโยชน์ สร้างสียาสวยให้กับผืนผ้าด้วยเช่นกัน ทั้งนี้

**“เพิ่มสีเส้น สร้างสรรค์
ได้หลากหลายชิ้น”**

อาจารย์ณภัทร
เล่าเพิ่มว่า ยาง
กล้วยเมื่อเวลา
เปื้อนผ้า ถ้านำ

ไปซักจะเป็นสีน้ำตาลจึงนำมาพิมพ์ลาย โดยส่วนนี้สามารถ
พัฒนาเป็นงาน Eco print ต่อไปได้ในอนาคต นำประโยชน์
ที่มีจากพืชกลับมาใช้ได้อีกทางหนึ่ง

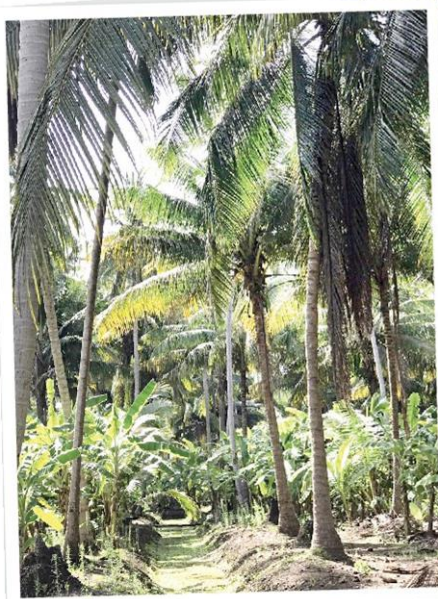
ในส่วนของกล้วยยังนำเหง้ากล้วยมาใช้ เป็นสาร
ช่วยติด โดยหลังจากนำไปเผา พบว่าสีเหง้าจากเหง้ากล้วยเป็น
สารช่วยติดที่ดีอย่างหนึ่ง เป็นน้ำต่างช่วยในกระบวนการย้อมสี
ได้ดี เป็นอีกส่วนหนึ่งที่สามารถนำประโยชน์จากต้นกล้วย และ
จากเหง้าต้นกล้วยนำมาเผา นำมาใช้ประโยชน์เป็นน้ำต่างที่อยู่
ในกระบวนการย้อมผ้า ยังส่งต่อความรู้ว่าสิ่งนี้ใช้กับการ
ย้อมอื่น ๆ และยังพบว่าถ้าใช้ความเข้มข้นที่ต่างกัน สีที่ได้
จะมีเฉดสีที่ต่างกันออกไป เพิ่มความหลากหลายเพิ่มขึ้น

"การศึกษาวิจัยสีย้อมดังกล่าวเริ่มขึ้นมานานแล้ว โดยจุด
เริ่มต้น เริ่มจากเปลือกมะพร้าวแห้งที่พบเห็นกองเหลืออยู่มาก
โดยเมื่อนำไปใช้ประโยชน์ ทำกระถางปลูกต้นไม้ หรืออื่น ๆ แต่ก็
ยังมีเหลืออีกไม่น้อย และจากเปลือกที่เหลือก็ได้มองถึงการเผา

ซึ่งดังที่เล่าไว้ เปลือกที่เผาไหม้ไม่หมด เมื่อนำมาทดลองต้ม
จะได้อีกเฉดสี ซึ่งนอกจากสร้างสีสันที่หลากหลายเป็นมิตรต่อ
สิ่งแวดล้อม ยังเพิ่มช่องทางการเพิ่มมูลค่าให้กับวัสดุเหลือใช้
ทางการเกษตร"

สีย้อมจากวัสดุธรรมชาติ จากพืชที่ศึกษามีอยู่มาก
โดยที่ผ่านมามทดลองสร้างสรรค์ซึ่งเพิ่มจำนวนขึ้นเรื่อย ๆ จาก

ที่กล่าว ศึกษาสีจากผักในครัว อย่างเช่น พริกแห้ง ขมิ้น กะเพรา ฯลฯ เมื่อนำมาทดลองก็ได้โทนสีที่น่าสนใจ โดยกะเพราแดง ก้านที่เหลือและใบแก่ให้ สีส้มตาลแดง ส่วนใบย่านาง หรือน้ำย่านางเมื่อคั้นน้ำออกมาจะมี สีเขียว ยิ่งกรองผ่านผ้าจะเห็นชัดเจนขึ้น หรือ หัวหอม ทั้งหอมแดงและหอมใหญ่ สีที่ได้ก็ไม่เหมือนกัน หอมแดง ให้สีออกไปในโทนชมพูเล็ก ๆ ซึ่งมีความเฉพาะตัว ฯลฯ โดยสีส่วนใหญ่เป็นอีกเฉดสีธรรมชาติ เต็มลูกเล่น ความแปลกใหม่ให้กับผืนผ้า สีเหล่านี้ไม่มีมลพิษ แต่มีความหลากหลายของเฉดสี เป็นสีละมุนตา

ปัจจุบันมีนักศึกษาที่กำลังศึกษาและที่สำเร็จการศึกษาแล้วได้นำไปต่อยอด อาจารย์ณภัทร เล่าเพิ่มอีกว่า อย่างมะพร้าวอ่อนเมื่อนำมาต้มให้กลิ่นหอมมาก ในความโดดเด่นของกลิ่นอาจศึกษาพัฒนาต่อ แต่ทั้งนี้สิ่งที่เห็นชัดเจนคือความปลอดภัย โดยสามารถใช้ประโยชน์จากมะพร้าวได้หลากหลายมิติเพิ่มขึ้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะเกิดประโยชน์แก่

เกษตรกรผู้ผลิต สิ่งแวดล้อมและผู้ใช้ร่วมกัน

นอกจากนี้สีธรรมชาติที่สกัดจากกล้วยโดยที่ศึกษาวิจัยไว้ใช้ ส่วนของใบสด ซึ่งให้สีเหลืองอ่อน เหลืองอมเขียว เบา ๆ และจากที่กล่าวส่วนก้านที่เหลือใช้ นำมาจากก้านกล้วยมาพิมพ์ สร้างลวดลาย หรือนำมาเพนท์เพิ่มลูกเล่นให้กับผืนผ้าซึ่งเหมาะสมกว่าที่จะนำมาย้อม ทั้งนี้เฉดสีที่ได้ยังเพิ่มความหลากหลายต่างจากสีที่มี

“ในความเป็นธรรมชาติของวัสดุที่ให้สีเราแทบจะสร้างสีเขียวได้ยาก เว้นแต่จะย้อมทับหรือผสมสีย้อมทับลงไปซึ่งสีเขียวใบกล้วยให้สีเหลืองนวล ออกเขียว หรือสีเหลืองอมเขียวนิด ๆ อีกสีสวดยละมุนตา สีจากธรรมชาติ”

